

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

8 De naturali ordine eorum quæ ad iustificationem concurrunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

teria eius disponit. Cū igitur virtus diuina sit infi-

Ad PRIMVM ergo dicendum, q̄ motus liberi

Ad SECUNDVM dicendum, q̄ sicut in primo dictū

AD TERTIVM dicendum, q̄ non est rō quare

AD QVARTVM dicendum, q̄ in eodem instāti in

AD QVINTVM dicendum, q̄ successio duorum m

AD QVINTVM dicendum, q̄ successio duorum m

AD QVINTVM dicendum, q̄ successio duorum m

A tum. intelligit cum cōtinuo & tempore secundū

ARTICVLVS VIII.

AD OCTAVVM sic procedi-

AD OCTAVVM sic procedi-

AD OCTAVVM sic procedi-

AD OCTAVVM sic procedi-

AD OCTAVVM sic procedi-

AD OCTAVVM sic procedi-

AD OCTAVVM sic procedi-

AD OCTAVVM sic procedi-

AD OCTAVVM sic procedi-

p. p. q. 85. art. 1. & 2.

4. dist. q. 1. ar. 4. q. 1. & q. 2. ar. 5. q. 1. ad 2. & uer. q. 28. ar. 7.

art. preced.

art. preced.

ar. 6. huius q.

infusionem duo tantū consequerentur, si iustitia & remotio cul-
 pe, primum ex primo officio, in ex secūdo. Sed quoniam in adul-
 tis non sortitur effectum per modum actionis naturalis, sed me-
 dio libero arbitrio, ut omnia fiant iustanter, ad infusionē gratiæ
 consequuntur quatuor, duo ex primo officio, s. motus liberi ar-
 bitrij in Deum, & cō-
 secutio iustitiæ: &
 duo ex secundo offi-
 cio, scilicet motus li-
 beri arbitrij in pecca-
 tum, & expurgatio a
 peccato: ita quod gra-
 tia causat duos motus,
 alterum per modum
 liberi arbitrij, quasi
 imperando ei accessi-
 sum ad Deum, & re-
 cessum a peccato: al-
 terum per modum na-
 turæ, quasi exequēdo
 inductionem iustitiæ,
 & remissionem peccati.
 Et quoniam totus or-
 do medij præcedit
 naturaliter ordinem
 tertij: & totus ordo
 imperij prior natura-
 raliter est toto ordi-
 ne executionis, idcir-
 co consecutionem iu-
 stitiæ, qua terminus
 ad quem in executione
 istius motus est,
 quarto loco post to-
 tum motum liberi ar-
 bitrij, locum, & sic po-
 nitur iustitia termi-
 nus ad quem, & cul-
 pa terminus a quo iu-
 stificationis impij, ut
 in litera dicitur, & gra-
 tia causa utriusque, scilicet
 licet adeptiois, & re-
 missionis.

Ar. v. & s. hu-
 ius qu.

In responsione ad
 secundum, dubij oc-
 currit, quia author vi-
 detur equiuocare, aut
 male probare, quod il-
 dispositio liberi arbi-
 trij sequitur gratiæ in-
 fusionem: quia dispo-
 sitio subiecti sequitur
 actionem agentis, per
 quam etiam ipsum su-
 biectum disponitur.
 Nam in communi lo-
 quendo, actio agen-
 tis est duplex, una in-
 ductiua formæ, & al-
 tera dispositiua, ubi
 opus est dispositione.
 Et constat quod dis-
 positio subiecti se-
 quitur actionem di-
 spositiuiam non actio-
 nem inductiuiam. Vbi
 autem non est opus
 dispositione, ut in illa
 minatione, actionem
 agentis nulla sequitur
 dispositio: in specia-
 li quoque proposito
 loquendo, actio Dei
 est duplex, scilicet in-
 fusio gratiæ, & gra-
 tuita Dei motio. Prima
 inducit formam gratiæ: secunda præpa-
 rat, seu disponit ad gratiam, ut patet ex supradictis. Et sic dispo-
 sitio ad gratiam sequitur actionem agentis, id est, gratitatem Dei
 motionem: præcedit autem naturæ ordine actio eius agentis, id
 est, infusionem gratiæ, cuius oppositum in litera dicitur.
 Ad hoc dicitur, quod si gratiæ donum habituale perficeret
 solum per modum naturæ, idem esset iudicium de infusione gra-
 tiæ, & dispositione ad illam, & alijs actionibus, formis, & dispo-

ffusionibus naturalibus, & oporteret ponere
 leges aliam actionem inductiuiam formæ, & aliam.
 Sed quia iam declaratum est, quod gratia operatur
 deo, & per modum liberi arbitrij, & per modum
 infuso gratiæ gratum facientis, in quantum operatur
 disponitur, & ideo motus liberi
 arbitrij, naturæ ordine præcedit
 consecutionem gratiæ, sequitur
 autem gratiæ infusionem.
 AD TERTIUM dicendum, quod
 sicut Philosophus dicit in 2. Phyl.
 In motibus animi omnino præ-
 cedit motus in principium spe-
 culationis, vel in fine actionis:
 sed in exterioribus motibus re-
 motio impeditur, præcedit af-
 secutionem finis, & quia motus
 libere arbitrij est motus animi, prius
 nature ordine mouetur in Deum
 sicut in finem, quam ad remo-
 uendum impedimentū peccati.

ARTICVLVS IX.

Utrum iustificatio impij sit maxi-
 mum opus Dei.

AD NONVM sic proceditur.
 Videtur quod iustificatio im-
 pij non sit maximum opus Dei.
 Per iustificacionem, n. impij cō-
 sequitur aliquis gratiam uitæ: sed
 per glorificationem consequitur
 aliquis gratiam patriæ, quæ ma-
 ior est, ergo glorificatio ange-
 lorum, uel hoium est maius o-
 pus, quam iustificatio impij.
 2. Præter. Iustificatio impij ordi-
 natur ad bonum particulare u-
 nius hominis: sed bonū uniuers-
 si est maius, quam bonum unius
 hominis, ut patet in 1. Eth. er-
 go maius opus est creatio celi,
 & terræ, quā iustificatio impij.
 3. Præter. Maius est ex nihilo ali-
 quid facere, & ubi nihil coope-
 ratu agentis, quod ex aliquo facere
 aliquid cū aliqua cooperatione
 patiens: sed in opere creationis
 ex nihilo fit aliquid, unde nihil
 potest cooperari agentis, sed in iu-
 stificatione impij Deus ex aliquo ali-
 quid facit, id est, ex impio iustum, &
 est ibi aliqua cooperatio ex par-
 te hois, quia est ibi motus lib. arb.
 ut dictū est, ergo iustificatio im-
 pij non est maximum opus Dei.

SED CONTRA est, quod in Pl.
 144. dicitur, Miserationes eius super
 omnia opera eius, & in collecta
 dicitur, Deus qui omnipotentia

in adultis cooperatur motus liberi arbitrij. Quod
 tantum dixerim, ut gratiam non creati apud me
 nam, confirmem. Secundo, tene arte oculi, sed me
 nocturne, quod d bonum gratia unius, est melius
 nature totius uniuersi, ut continue videas dant
 neutem non existimanti tantum bonum oblatum.